

MÚLTUNK EMLÉKEI ROVAT

JÓKAI MÓR EGY BIZTOSÍTÓ IGAZGATÓSÁGÁBAN

Horváth Gyula – Tamás Gábor

Jókai Mór nevét mindannyian ismerjük. A korban szokásosnál hosszabb életet élt, 1825-ben született Komáromban, és 1904-ben halt meg Budapesten. Irodalmi pályafutása az 1840-es évek közepétől kezdődött, így majd 60 évig tartott. Korának talán legsikeresebb írója lett. E mellett jelentős szerepet vitt az irodalmi életben is, pozícióinak teljes jegyzékét e cikk keretében nem lenne érdemes felsorolni. Akadémikus, a Kisfaludy, a Dugonics és a Petőfi Társaság tagja, utóbbinak elnöke is volt. Jelentős közéleti szereplő is: az egykori márciusi ifjúból a forradalom bukása után álnéven és hamis komáromi védlevéllel bujdosóból a kiegyezés támogatója, majd a főrendiház tagja, a Szent István-rend lovagja lett.

Most azonban nem e funkcióiról szeretnénk megemlékezni, hanem Jókairól, a gazdasági élet szereplőjéről.

Jókai már 1881-ben bekerült az Adria Magyar Tengerhajózási Rt. igazgatóságába. Ez egyrészt segítette a cég marketingjét, hiszen Jókai ekkor már az egyik legnevesebb magyar írónak számított, országgyűlési képviselő és ismert közéleti ember volt. Ugyanakkor jogi végzettséggel rendelkezett, és 1846-ban rövid ideig még praktizált is. Középiskolás kora óta tudott olaszul (a részvénytársaság az akkor döntően olasz ajkú, de Magyarországhoz tartozó Fiumében – ma Rijeka, Horvátország – alakult meg.) Ez az Rt. egyébként is jelentős állami hátszéllel rendelkezett, még külön kormánybiztosa is volt, Keleti Károlynak, a KSH alapítójának személyében.

Ugyanebben az évben Jókai részt vett a Magyar Általános Takarékpénztár megalapításában, mint az igazgatóság alelnöke. A takarékpénztárt a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank és a Generali közösen hozta létre.

1887-ben meghalt Korizmics László, a Generali igazgatóságának magyarországi tagja (és egyben a Magyar Általános Takarékpénztár elnöke). Helyére választották meg Jókait az igazgatóság tagjának. Ez a triesti igazgatóságot jelentette, hiszen a magyarországi iroda leginkább egy mai fióktelepre emlékeztető szabályozás alá esett, lévén székhelye a Monarchia másik felében. A Generali ebben az időben (és a Monarchia egész fennállása alatt) a legnagyobb biztosító volt, megközelítőleg kétszer akkora, mint az Első Magyar Általános Biztosító. (A Generali mérlegfőösszege 1904-ben 283, az EMÁBIT-é 125 millió korona volt.¹)

Ahogy elődje sem „biztosítós” volt (Korizmics agrárpolitikus, az Országos Magyar Gazdasági Egylet első alelnöke), Jókai megválasztását sem ilyen irányú tapasztalatainak, hanem kiterjedt kapcsolatrendszerének köszönhetette. A biztosítók, úgy tűnik, több esetben is ügyes kézzel választottak elnököket és tagokat az igazgatóságokba, Jókai társa (és sógora), Hegedűs Sándor is nagy karriert futott be, mint a korszak egyik vezető gazdaságpolitikusa és kereskedelemügyi miniszter. Hasonlóképpen Lónyay Menyhért az Első Magyar elnöki székéből lett miniszterelnök.

Jókai Mór

Forrás: www.kepkonyvtar.hu

Jókai azonban – úgy tűnik – időközben megtanulta legalább a szakma alapjait, hiszen A lélekidomár című művében (1889) a bonyodalom része, hogy vajon jár-e az életbiztosítási kifizetés öngyilkosság esetén? A Generali éppen ebben az időben vezette be azt az újítást, hogy három év után az öngyilkosság nem kizáró ok.

Ma általában némi rosszállással mosolyogjuk meg, ha egy filmben mintegy véletlenül megjelenik a szponzor által gyártott ital, vagy ha a szponzoráló szálloda homlokzatán lassan végigsvenkel a kamera. Úgy tűnik azonban, hogy ez – mutatis mutandis – régi ötlet, Jókai is élt vele. Az Aranyemberben a következő mondatot olvashatjuk: „Önnek a hajója ugyancsak 6000 forintot ért és teljes értékig biztosítva volt a Triesti biztosító társulatnál. Ön nem károsult.”

Amikor pedig egy névtelen vádaskodó cikk jelent meg egy állítólag megszarolt ügyfélről a Biztosítási és Közgazdasági Lapok 1899. december 1-jei számában, Jókai személyesen válaszolt, nagyon határozott hangon azonosulva a biztosítóval (az „intézetem” kifejezést használva).

Jókai 1904-ben bekövetkezett haláláig töltötte be az igazgatói posztot. Halála után a Generali nem nevezett ki senkit, hanem a szakmai stáb irányította tovább a magyarországi tevékenységet.²

HIVATKOZÁSOK

¹ Forrás: Magyar Compass 1905/06

² A cikk elsődleges forrása: 1831–1931: A triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) és a biztosítási intézmény 100 éves története Magyarországon
Triesti Általános Biztosító Társulat kiadása